

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی، آموزشی و پژوهشی

ماده ۱: اختصارات

- وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- مؤسسه: دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دارای مجوز از مراجع ذیصلاح
- آیین‌نامه: آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی
- متقاضی: عضو هیأت علمی آموزشی یا پژوهشی متقاضی ارتقای مرتبه علمی

ماده ۲: تعاریف

- مقاله علمی - مروری: مقاله‌ای است که نویسنده یا نویسندگان آن، آخرین یافته‌های علمی در موضوع پژوهشی خاصی در حوزه تخصصی خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند و با رویکردی متفاوت و نوآورانه به تبیین مسئله‌ای می‌پردازند و تعداد معتناهی از منابع مورد استفاده، متعلق به نویسنده یا نویسندگان آن مقاله است.
- برنامه مصوب تحقیقاتی جهت‌دار: برنامه فعالیت‌های پژوهشی بلندمدت عضو هیأت علمی است که به منظور تحقق اسناد ملی و منطقه‌ای و مأموریت‌های «مؤسسه» تدوین شده و به تأیید شورای پژوهشی «مؤسسه» رسیده باشد.
- طرح ملی: به طرحی اطلاق می‌شود که محل تأمین اعتبار آن در بودجه عمومی دولت لحاظ شده یا دستگاه سفارش‌دهنده آن در سطح ملی باشد یا حوزه تأثیر آن، به تشخیص شورای پژوهشی «مؤسسه»، در سطح ملی باشد.

مقدمه

این شیوه‌نامه در اجرای ماده ۸ آیین‌نامه ارتقای مرتبه مصوب جلسه ۷۷۶ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، ابلاغی طی نامه شماره ۱۳۹۵/۴/۲۷، به شرح ذیل تدوین شده و برای اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و غیردولتی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری وابسته به سایر دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی کشور لازم‌الاجراست.

• طرح پژوهشی و فناوری داخل «مؤسسه»: به طرحی اطلاق می‌شود که بیش از ۵۰ درصد اعتبار آن از طریق «مؤسسه» محل خدمت «متقاضی» تأمین اعتبار شده باشد.

• جشنواره داخلی و خارجی: به جشنواره‌های معتبر داخلی خوارزمی، رازی، علامه طباطبائی، فارابی و هنری فجر و جشنواره‌های معتبر علمی بین‌المللی، به تشخیص معاونت پژوهش و فناوری «وزارت» یا مرجع مورد تأیید آن معاونت که مرتبط با تخصص «متقاضی» باشد، اطلاق می‌شود.

ماده ۳: شیوه ارزیابی فعالیت‌های موضوع ماده یک «آیین‌نامه»

ارزیابی فعالیت‌های فرهنگی - تربیتی - اجتماعی ده‌گانه «متقاضی» منحصر بر عهده کمیسیون فرهنگی است که با توجه به عناوین و امتیازهای مندرج در جدول یک «آیین‌نامه» انجام می‌شود.

در اجرای مفاد بند ۹ جدول مذکور، «مؤسسه» می‌تواند برای ارتقای مستمر علمی، معرفتی، فرهنگی و مهارتی اعضای هیأت علمی و پاسخ‌گویی به نیازها و اولویت‌های آموزشی، پژوهشی و تربیتی کشور و تقویت روحیه خودباوری در آنان دوره‌های زیر را برگزار کند:

جدول ۱: عناوین دوره‌های دانش افزایی و توانمندسازی اعضای هیأت علمی

ردیف	عناوین دوره	ردیف	عناوین دوره
۱	ضوابط و مقررات دانشگاهی	۶	اندیشه سیاسی اسلامی و مبانی انقلاب اسلامی
۲	روش‌ها و فنون تدریس	۷	اخلاق علمی و حرفه‌ای
۳	روش و مدیریت تحقیق	۸	معرفت‌شناسی اسلامی و فلسفه علم
۴	ارزیابی فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی	۹	اصول تعلیم و تربیت اسلامی
۵	مدیریت اطلاعات علمی و منابع الکترونیکی	۱۰	تاریخ علم متناسب با رشته تحصیلی و تاریخ تمدن اسلامی

سرفصل‌های عناوین دوره‌های ۱ تا ۵ را «وزارت» و دوره‌های ۶ تا ۱۰ را نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها تدوین و ابلاغ می‌کند. درضمن، «مؤسسه» حسب نیاز و تشخیص وضعیت خود می‌تواند برنامه‌های تکمیلی را تدوین و پس از تصویب در شورای «مؤسسه»، اجرا کند.

ماده ۴: شیوه ارزیابی امتیازهای موضوع ماده ۲ «آیین‌نامه»

۱. رعایت نظم و انضباط درسی و شئونات آموزشی

تعیین شاخص‌های این بند، از قبیل ارائه طرح درس، رعایت سرفصل‌ها، تشکیل به موقع کلاس‌ها، توجه به کیفیت ارائه دروس عملی، اعلام به موقع نمرات، ارائه مشاوره علمی به دانشجویان و ... و همچنین رعایت شئونات معلمی و میزان

اهمیت هر یک از آن‌ها، بر عهده شورای آموزشی «مؤسسه» است. در پایان هر نیم‌سال تحصیلی، امتیاز کسب‌شده در این بند را کمیته موضوع بند یک جدول ۱-۲ «آیین‌نامه» تعیین و در پرونده عضو هیأت علمی ثبت می‌کند. در زمان بررسی پرونده «متقاضی»، رئیس دانشکده امتیاز این بند را برای حداکثر ۱۰ نیم‌سال تحصیلی منتهی به زمان درخواست به دبیرخانه کمیته منتخب اعلام می‌کند.

تبصره: چنانچه امتیاز «متقاضی» دست کم در دو نیم‌سال تحصیلی از ۰/۳۵ کمتر باشد، ارتقای مرتبه وی به مدت یک سال به تعویق می‌افتد.

۲. کیفیت تدریس

کیفیت تدریس براساس مفاد بند ۲ جدول ۱-۲ «آیین‌نامه» ارزیابی می‌شود.

۳. کمیت تدریس

۱-۳. فعالیت‌های آموزشی «متقاضی» برای کلیه دوره‌های آموزشی رسمی مصوب، اعم از حضوری، نیمه‌حضوری و غیرحضوری (آموزش‌های الکترونیکی برخط)، در احتساب کمیت تدریس به ترتیب با ضرایب ۱، ۰/۷۵ و ۰/۵ محاسبه می‌شود.

۲-۳. تدریس در هر یک از سطوح ۱، ۲، ۳ و ۴ حوزه‌های علمیه، به‌ترتیب معادل تدریس در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری محسوب می‌شود.

۳-۳. ارزیابی کمیت تدریس دروس عملی از لحاظ امتیازدهی دقیقاً مشابه دروس نظری خواهد بود.

ماده ۵: شیوه ارزیابی امتیازهای موضوع ماده ۳ «آیین‌نامه»

۱. تعیین شاخص‌های مربوط به رعایت ضوابط و مقررات پژوهشی «مؤسسه» (موضوع بند ۱ جدول ۲-۳ «آیین‌نامه» مربوط به اعضای هیأت علمی پژوهشی) و میزان اهمیت هریک از آن‌ها بر عهده شورای «مؤسسه» یا عناوین مشابه است. در پایان، هر شش ماه (نیمه دوم شهریور ماه و نیمه دوم اسفند ماه هر سال) امتیاز کسب‌شده در این بند را کمیته‌ای مرکب از شورای پژوهشکده/ مرکز پژوهشی و مدیر گروه علمی ذی‌ربط تعیین و در پرونده عضو هیأت علمی ثبت می‌کند و در زمان بررسی پرونده «متقاضی»، رئیس پژوهشکده امتیاز این بند را برای حداکثر پنج سال منتهی به زمان درخواست به دبیرخانه کمیته منتخب اعلام می‌کند.

تبصره: چنانچه امتیاز «متقاضی» دست کم در دو دوره شش ماهه از ۰/۳۵ کمتر باشد، ارتقای مرتبه وی به مدت یک سال به تعویق می‌افتد.

۲. شیوه امتیازدهی و تبیین شاخص‌های اصلی برای تعیین امتیاز انواع مقاله‌ها و نحوه اعمال ضریب تأثیر مجله در امتیاز مقاله‌ها بر عهده هیأت ممیزه «مؤسسه» است.

۳. معاونت پژوهش و فناوری «وزارت» فهرست مجلات علمی - پژوهشی و علمی - ترویجی معتبر و فهرست مجلات خارجی جعلی و نامعتبر، به‌علاوه فهرست نمایه‌های استنادی و تخصصی معتبر بین‌المللی را هر ساله در پایگاه اطلاع‌رسانی خود اعلام می‌کند.

۴. متقاضی ارتقا به مراتب دانشیاری و استادی باید حداقل به ترتیب ۳ و ۵ مقاله، صرف‌نظر از ترتیب قرار گرفتن اسامی، به‌عنوان نویسنده مسئول ارائه دهد.

۵. چنانچه مقاله‌ای مستخرج از پایان‌نامه یا رساله دانشجوی تحت راهنمایی «متقاضی» بوده و نام دانشجو نفر اول باشد، استاد راهنما، صرف‌نظر از ترتیب قرار گرفتن اسامی، از امتیاز نفر اول برخوردار می‌شود.

۶. چنانچه مقاله‌ای مستخرج از نتایج یک یا چند پایان‌نامه یا رساله دانشجویان تحت راهنمایی «متقاضی» باشد، استاد راهنما صرف‌نظر از ترتیب قرار گرفتن اسامی، از امتیاز نفر اول برخوردار می‌شود.

۷. چنانچه مقاله‌ای مستخرج از تولید دانش فنی/ اختراع منجر به تولید و تجاری‌سازی محصول یا فرآیند و طرح‌های پژوهشی و فناوری باشد، مجری مشروط به این که نویسنده مسئول آن مقاله باشد، صرف‌نظر از ترتیب قرار گرفتن اسامی، از امتیاز نفر اول برخوردار می‌شود.

۸. چنانچه هدایت پایان‌نامه یا رساله دانشجو را بیش از یک استاد راهنما بر عهده داشته باشند، صرفاً استاد راهنمایی از سهم امتیاز تعیین شده برای نفر اول در مقاله مستخرج از آن برخوردار می‌شود که نویسنده مسئول مقاله باشد.

۹. به‌منظور تقویت و توسعه همکاری دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، چنانچه هدایت پایان‌نامه یا رساله دانشجویی به‌طور مشترک بر عهده یک عضو هیأت علمی دانشگاهی و یک عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهشی باشد، هر دو استاد راهنما از سهم امتیاز تعیین شده برای نفر اول در مقاله مستخرج از آن برخوردار می‌شوند.

۱۰. به آن دسته از همایش‌های معتبر علمی داخلی (اعم از ملی و بین‌المللی) امتیاز تعلق می‌گیرد که توسط «مؤسسه» یا انجمن‌های علمی دارای مجوز رسمی از مراجع ذی‌صلاح برگزار و در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) ثبت شده باشند.

۱۱. مراجع قانونی تأیید کننده اختراع، اکتشاف، تولید محصولات پژوهشی و تجاری‌سازی محصول و مراجع قانونی یا علمی داخلی و خارجی ثبت تعیین توالی را هر ساله معاونت پژوهش و فناوری «وزارت» یا مرجع مورد تأیید آن معاونت اعلام می‌کند.

تاریخ چاپ آن مقاله یا کتاب بعد از تاریخ ارتقا به مرتبه فعلی باشد، امتیاز آن قابل محاسبه است.

۱۹. در صورت ارائه مدارک و مستندات مربوط به ویرایش علمی/ ادبی (زبانی) آثار تألیفی یا ترجمه‌ای توسط «متقاضی»، براساس امتیازهای مندرج در بندهای ۱۲- ب ۶ و ۱۳- ب ۶- جداول ۱-۳ و ۲-۳ «آیین‌نامه» قابل ارزیابی است.

۲۰. چنانچه فعالیت از یکی از بندهای ماده ۳ «آیین‌نامه»، به استثنای موارد ذیل، امتیاز کسب کند همان فعالیت مجدداً نمیتواند از سایر بندهای همین ماده کسب امتیاز کند: الف) پایان‌نامه یا رساله دانشجو

ب) کسب رتبه در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی

ج) ایجاد ظرفیت فعال در جذب اعتبار پژوهشی (گرت)

د) مقاله‌های مستخرج از طرح‌های پژوهشی با طرف قرارداد خارج از «مؤسسه» و تولید دانش فنی/ اختراع منجر به تولید و تجاری‌سازی محصول یا فرآیند که به یک فعالیت (اصل فعالیت یا مقاله مستخرج از آن) امتیاز کامل و به فعالیت دیگر نصف امتیاز تعلق می‌گیرد.

ماده ۶: تعیین ضوابط و مقررات خاص

مؤسسه‌های دارای هیأت ممیزه مجازند آن دسته از فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی خود را که در جهت تحقق مأموریت‌های «مؤسسه» می‌باشد با رعایت مفاد ماده ۵ «آیین‌نامه» و ماهیت آن فعالیت‌ها، حسب مورد در هر یک از بندهای جداول ماده ۳ به‌ویژه بندهای ۸ و ۹ جدول ۱-۳ و یا بندهای ۹ و ۱۰ جدول ۲-۳ تعریف و براساس امتیازهای مندرج در آن بندها امتیازدهی کنند. بدیهی است رعایت حداقل‌های تعیین شده و تأیید حداقل دوسوم کل اعضای هیأت ممیزه و پس از آن تأیید هیأت ممیزه مرکزی «وزارت» برای اجرای کلیه مصوبات هیأت ممیزه که در قالب مفاد ماده ۵ «آیین‌نامه» تعریف میشود، الزامی است.

ماده ۷: سایر موارد

۱. حضور فعال و تمام وقت و مشارکت عضو هیأت علمی در محل کار و انجام تکالیف محوله (موضوع بند یک جدول ۴ آیین‌نامه) در هر نیم‌سال توسط هیأت رئیسه دانشکده / پژوهشکده یا عنوانین مشابه براساس ضوابط و جداولی که با

۱۲. مرجع تأیید فروش یا استفاده به صورت تحت لیسانس از ثبت مالکیت فکری (پتنت) دستاوردهای پژوهشی و فناوری، معاونت پژوهش و فناوری «مؤسسه» است.

تبصره: به ثبت مالکیت فکری «متقاضی» که با اطلاع «مؤسسه» محل خدمت در سایر دستگاه‌ها انجام شده باشد نیز، امتیاز تعلق می‌گیرد.

۱۳. امتیازدهی به طرح‌های پژوهشی و فناوری خارج از «مؤسسه» براساس شاخص‌هایی از قبیل میزان اعتبار، گستره اثرگذاری و ... که به پیشنهاد شورای پژوهشی «مؤسسه» و تصویب هیأت ممیزه می‌رسد؛ انجام می‌گیرد.

تبصره: آن دسته از طرح‌های پژوهشی و فناوری که حسب نیاز برای انجام مأموریت‌های ستاد وزارتخانه‌ها و به سفارش وزیر یا معاونت‌های مربوط، در مؤسسه‌های پژوهشی ذی‌ربط انجام می‌شود و همچنین طرح‌های پژوهشی و فناوری که حداقل ۵۰ درصد از اعتبار آن از خارج «مؤسسه» تأمین می‌شود، در صورتی که موضوع طرح‌ها در حوزه تخصصی فرد و یا در جهت مأموریت «مؤسسه» محل خدمت وی باشد و گزارش نهایی آن‌ها فرآیند داوری را طی کرده و به تأیید «مؤسسه» برسد، به عنوان طرح پژوهشی و فناوری با طرف قرارداد خارج از «مؤسسه» تلقی شده و در بند مربوط به آن‌ها امتیاز داده می‌شود.

۱۴. در اجرای تبصره‌های ۲ تا ۵ ذیل بند ۱۳ جدول ۱-۳ «آیین‌نامه»، هر دو پایان‌نامه یا رساله دارای راهنمای مشترک، صرف‌نظر از ترتیب اسامی استادان راهنما، برای هریک از آن‌ها به عنوان یک پایان‌نامه یا رساله محاسبه می‌شود.

۱۵. در اجرای تبصره ۲ ذیل بند ۱۰ جدول ۲-۳ «آیین‌نامه»، «متقاضی» باید مجری طرح یا طرح‌های خاتمه‌یافته با طرف قرارداد خارج از مؤسسه باشد.

۱۶. کتاب برگرفته از پایان‌نامه یا رساله «متقاضی» در صورتی واجد شرایط امتیاز است که حداقل ۳۰ درصد تغییر نسبت به پایان‌نامه یا رساله داشته باشد. در این صورت، تا ۵۰ درصد امتیاز کتاب به آن تعلق می‌گیرد.

۱۷. گواهی پذیرش چاپ و قرارداد از یکی از ناشران معتبر، مشروط به ارائه نسخه آماده چاپ، تنها برای یک کتاب پذیرفتنی است.

۱۸. چنانچه «متقاضی» از امتیاز پذیرش چاپ مقاله یا کتابی برای ارتقا به مرتبه فعلی استفاده نکرده باشد، در صورتی که